ایران بر سر حقوق خود عقب نمی‌نشیند

توپ توافق در زمین امریکا

تلاش‌های دیپلماتیک برای پایان دادن به جنگ و حل‌وفصل اختلافات میان ایران و امریکا همچنان ادامه دارد؛ تلاش‌هایی که قطر در آن نقشی محوری بر عهده گرفته و پاکستان و چند کشور دیگر منطقه نیز در انتقال پیام‌ها و نزدیک کردن مواضع دو طرف مشارکت دارند. با این حال، هنوز نمی‌توان از شکل‌گیری یک مسیر هموار برای توافق سخن گفت. اختلاف بر سر شروط هفت‌گانه ایران، آینده تنگه هرمز و به‌ویژه سرنوشت مواد غنی‌شده هسته‌ای، مهم‌ترین موانع پیش روی این روند هستند. تهران اعلام کرده تا زمانی که شروط خود برای پایان دادن به وضعیت جنگی و بازگشایی تنگه هرمز اجرایی نشوند، وارد مذاکرات جدید نخواهد شد. در مقابل، واشنگتن خواهان آن است که پرونده هسته‌ای ایران از ابتدای هر توافق احتمالی تعیین تکلیف شود و موضوع ذخایر اورانیوم غنی‌شده نیز در مرکز گفت‌وگوها قرار گیرد. این دو رویکرد، اختلافی فراتر از یک چانه‌زنی معمول دیپلماتیک ایجاد کرده‌اند؛ ایران بر تقدم اجرای تعهدات و تضمین حقوق خود تأکید دارد، در حالی که امریکا می‌خواهد پیش از حل کامل بحران، امتیازهای هسته‌ای مشخصی دریافت کند. با وجود این اختلافات، ادامه رفت‌وآمدهای دیپلماتیک و تلاش میانجی‌ها نشان می‌دهد که مسیر سیاسی همچنان باز است. مواضع اخیر محسن رضایی، دبیر شورای عالی امنیت ملی نیز در کنار تأکید بر شروط ایران، حاوی این پیام است که تهران قصد ندارد دیپلماسی را کنار بگذارد؛ بلکه می‌خواهد آن را بر مبنای تجربه مذاکرات گذشته، حفظ حقوق هسته‌ای و ایجاد تضمین‌های امنیتی دنبال کند. در چنین شرایطی، پرسش اصلی این نیست که آیا امکان توافق وجود دارد یا خیر، بلکه این است که واشنگتن تا چه اندازه آمادگی دارد چارچوبی را بپذیرد که در آن مطالبات ایران نیز به رسمیت شناخته شود.

◀ قطر در مرکز تلاش‌ها؛ پیام‌ها ردوبدل می‌شوند، اما توافقی شکل نگرفته است

در روزهای اخیر، قطر به یکی از مهم‌ترین بازیگران میانجیگر در روابط تهران و واشنگتن تبدیل شده است. دیدار نخست‌وزیر قطر با دونالد ترامپ در کاخ سفید و ادامه رایزنی‌های این کشور با مقام‌های ایرانی، نشان می‌دهد دوحه تلاش می‌کند مانع از بازگشت درگیری‌های گسترده شود و زمینه‌ای برای توافق اولیه فراهم کند. پاکستان نیز در کنار قطر در انتقال پیام‌ها فعال بوده و گزارش‌هایی از مشارکت عربستان، مصر و ترکیه در تلاش‌های منطقه‌ای منتشر شده است. براساس گزارش‌های رسانه‌ای، محور اصلی این رایزنی‌ها طرحی مرحله‌بندی‌شده برای کاهش تنش و بازگشایی تنگه هرمز است. در یکی از پیشنهادهای مطرح‌شده، قرار است اقدامات اولیه امریکا برای کاهش فشار اقتصادی و آزادسازی بخشی از دارایی‌های ایران با اقداماتی از سوی تهران در زمینه همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی همراه شود. در مرحله بعد، بازگشایی تنگه هرمز و آغاز گفت‌وگوهای هسته‌ای در دستور کار قرار می‌گیرد. با این حال، هنوز درباره جزییات این طرح و پذیرش آن از سوی دو طرف توافقی اعلام نشده است. گزارش آکسیوس در نهم نوامبر نیز از ادامه گفت‌وگوهای غیرمستقیم و تلاش میانجی‌ها برای تدوین چارچوبی دو روزه خبر داده بود؛ طرحی که به گفته منابع منطقه‌ای، قرار است اعتماد اولیه را برای رسیدن به توافقی گسترده‌تر ایجاد کند. در عین حال، باید میان تبادل پیام از طریق میانجی‌ها و مذاکره رسمی تفاوت قائل شد. محسن رضایی در گفت‌وگوی اخیر خود با شبکه المیادین تصریح کرده است که در حال حاضر مذاکره‌ای میان تهران و واشنگتن جریان ندارد. او گفت پاسخ اولیه امریکا به شروط ایران مبهم و فریبکارانه بوده و تهران از طرف امریکایی خواسته است موضعی روشن و صریح ارایه کند. بنابراین، آنچه ادامه دارد بیش از آنکه یک مذاکره مستقیم و تثبیت‌شده باشد، مجموعه‌ای از رایزنی‌ها، انتقال پیام‌ها و تلاش برای نزدیک کردن مواضع است. اهمیت این روند در آن است که هیچ‌یک از دو طرف هنوز مسیر دیپلماسی را به‌طور کامل کنار نگذاشته‌اند. حتی در شرایطی که اختلافات جدی باقی است، حضور فعال قطر و ادامه ارتباطات منطقه‌ای می‌تواند از تبدیل شدن بن‌بست سیاسی به یک رویارویی نظامی تازه جلوگیری کند. از این منظر، تداوم میانجیگری خود یک تحول مهم است، زیرا نشان می‌دهد امکان بررسی راه‌حل‌های سیاسی همچنان وجود دارد.

◀ هفت شرط ایران؛ بازگشایی تنگه در برابر پایان دادن به وضعیت جنگی

یکی از مهم‌ترین محورهای موضع تهران، شروط هفت‌گانه‌ای است که برای پایان دادن به وضعیت جنگی و بازگشایی تنگه هرمز مطرح کرده است. ایران معتقد است بازگشت امنیت به این آبراه راهبردی نمی‌تواند جدا از مجموعه شرایطی باشد که در پی جنگ و محاصره دریایی ایجاد شده‌اند. به همین دلیل، تهران خواهان آن است که پیش از آغاز هر روند جدیدی، درباره توقف درگیری‌ها، رفع فشارهای اقتصادی و تضمین‌های امنیتی به تفاهم برسد. اگرچه فهرست کامل هفت شرط به‌صورت رسمی و یکپارچه منتشر نشده، اظهارات مقام‌های ایرانی و گزارش‌های رسانه‌ای از محورهایی مانند پایان جنگ در همه جبهه‌ها، به‌ویژه لبنان، توقف محاصره دریایی، رفع تحریم‌های نفتی، آزادسازی دارایی‌های مسدودشده ایران و دریافت تضمین‌هایی برای جلوگیری از تکرار حمله نظامی حکایت دارد. موضوع جبران خسارات جنگی و کاهش حضور نظامی امریکا در منطقه نیز در مواضع مطرح‌شده از سوی مقام‌های ایرانی مورد اشاره قرار گرفته است. تهران در این چارچوب تأکید می‌کند که بازگشایی تنگه هرمز نباید به اقدامی یک‌طرفه تبدیل شود. از نگاه ایران، اگر قرار است وضعیت عادی به منطقه بازگردد، باید عوامل ایجادکننده ناامنی نیز برطرف شوند. این رویکرد به‌ویژه با توجه به اهمیت تنگه هرمز در تجارت جهانی انرژی، برای کشورهای منطقه و اقتصاد بین‌المللی اهمیت دارد. هر گونه اختلال طولانی‌مدت در این مسیر می‌تواند هزینه‌های حمل‌ونقل و انرژی را افزایش دهد و فشار اقتصادی را به کشورهای مختلف منتقل کند. محسن رضایی در گفت‌وگوی خود با المیادین تأکید کرد که ایران شروط خود را اعلام کرده و تا زمان اجرای آنها، نه تنگه هرمز را باز خواهد کرد و نه وارد مذاکرات جدید می‌شود. او گفت پاسخ اولیه امریکا با انتظارات ایران فاصله داشته و تهران خواهان دریافت پاسخی صریح است. این موضع نشان می‌دهد ایران تلاش دارد زمان و ترتیب اقدامات را به بخشی از توافق تبدیل کند؛ به این معنا که ابتدا باید نشانه‌های عملی از تغییر رفتار امریکا مشاهده شود و سپس درباره مراحل بعدی گفت‌وگو تصمیم‌گیری شود.

◀ مواد غنی‌شده؛ اختلافی که می‌تواند مسیر توافق را متوقف کند

در کنار شروط مربوط به جنگ و تنگه هرمز، پرونده هسته‌ای یکی از دشوارترین موضوعات در روابط تهران و واشنگتن است. امریکا خواهان تعیین تکلیف ذخایر اورانیوم غنی‌شده ایران و محدود شدن برنامه هسته‌ای این کشور است. گزارش‌های منتشرشده از مواضع واشنگتن نشان می‌دهد انتقال ذخایر اورانیوم غنی‌شده به خارج از ایران یکی از گزینه‌هایی است که در محاسبات امریکا برای توافق احتمالی مطرح شده است. ایران اما با چنین درخواستی موافق نیست. محسن رضایی در گفت‌وگوی اخیر خود موضع تهران را بدون ابهام بیان کرد و گفت حتی یک ذره از مواد غنی‌شده از کشور خارج نخواهد شد. او تأکید کرد این موضوع به دوستان روس ایران نیز منتقل شده و تمامی مواد غنی‌شده در داخل کشور باقی خواهد ماند. رضایی همچنین مدعی شد ایران برای این مواد کاربردهای مختلفی در نظر دارد و آنها را بخشی از ظرفیت علمی و فناوری خود می‌داند. از نگاه مقام‌های ایرانی، مساله فقط حفظ یک ذخیره هسته‌ای نیست، بلکه موضوع به حقوقی مربوط می‌شود که ایران براساس پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای برای خود قائل است. رضایی تأکید کرد ایران در چارچوب این پیمان حق برخورداری از فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای را دارد و در مقابل، آماده است تعهدات خود را نیز اجرا کند. او با اشاره به تجربه مذاکرات گذشته گفت ایران در دوره‌های پیشین به تعهدات خود عمل کرده، اما این روند مانع از آغاز حملات نظامی نشده است. به همین دلیل، تهران معتقد است در هر توافق جدید باید تضمین‌های روشن‌تری برای حفظ حقوق و منافع کشور وجود داشته باشد. این موضع، نقطه اصلی اختلاف با واشنگتن است. امریکا می‌خواهد پرونده هسته‌ای از همان ابتدای توافق تعیین تکلیف شود، اما ایران می‌گوید در حال حاضر موضوع هسته‌ای در چارچوب شروط اولیه برای بازگشایی تنگه قرار ندارد و نمی‌توان پیش از اجرای تعهدات مربوط به توقف جنگ و رفع محاصره، وارد مذاکره‌ای شد که به محدود کردن حقوق هسته‌ای ایران منجر شود. با این حال، گزارش‌های رسانه‌ای درباره طرح میانجیگری قطر نشان می‌دهد راه‌حل‌های میانی نیز در حال بررسی هستند. در برخی پیشنهادها، به جای انتقال ذخایر غنی‌شده به خارج از ایران، بر بازگشت بازرسان آژانس به تأسیسات آسیب‌دیده و فراهم شدن امکان نظارت بر فعالیت‌های هسته‌ای تمرکز شده است. چنین پیشنهادهایی هنوز به توافق نهایی تبدیل نشده‌اند، اما نشان می‌دهند میان خواسته حداکثری امریکا و موضع اعلام‌شده ایران، امکان بررسی راهکارهای دیگری نیز وجود دارد. این همان نقطه‌ای است که می‌تواند در صورت انعطاف دو طرف، به باز شدن مسیر دیپلماسی کمک کند.

◀ رضایی: دیپلماسی را ادامه می‌دهیم اما حقوق ایران قابل معامله نیست

بخش مهمی از سخنان محسن رضایی به توضیح مبنای سیاست دیپلماتیک ایران اختصاص داشت. او با اشاره به سه دور مذاکره پیشین با امریکا، از جمله مذاکرات پیش از جنگ دوازده‌روزه، پیش از جنگ چهل‌روزه و مذاکرات اسلام‌آباد، گفت ایران در این روندها نشان داده که خواهان جنگ نیست. به گفته او، در هر سه مرحله، طرف امریکایی از مسیر توافق فاصله گرفته و در نهایت درگیری نظامی رخ داده است. رضایی با اشاره به تجربه مذاکرات اسلام‌آباد گفت دو طرف به تفاهمی رسیده بودند، اما امریکا به تعهدات خود پایبند نماند. او این تجربه را یکی از دلایل تغییر رویکرد دیپلماتیک ایران دانست و تأکید کرد تهران همچنان مسیر مذاکره را ادامه می‌دهد، اما این بار با جدیت بیشتر درباره تضمین حقوق و منافع خود تصمیم‌گیری خواهد کرد. در این چارچوب، رضایی هدف اصلی دیپلماسی ایران را صرفاً پایان دادن به درگیری نظامی ندانست، بلکه آن را به ایجاد بازدارندگی و امنیت پایدار در منطقه پیوند زد. از نگاه او، اگر حمله نظامی به ایران بدون پرداخت هزینه و بدون دریافت تضمین‌های امنیتی پایان یابد، احتمال تکرار چنین اقداماتی در آینده باقی خواهد ماند. بنابراین، ایران می‌خواهد هر توافقی به گونه‌ای باشد که هزینه تجاوز نظامی را افزایش دهد و مانع از تکرار آن شود. این نگاه، در واقع تلاش برای پیوند دادن مذاکرات به ترتیبات امنیتی آینده منطقه است. ایران معتقد است پایان جنگ نباید صرفاً به توقف حملات محدود شود، بلکه باید شرایطی ایجاد کند که امکان بازگشت به وضعیت پیشین و تکرار بحران کاهش یابد. به همین دلیل، تهران بر توقف درگیری‌ها در همه جبهه‌ها، از جمله لبنان، تأکید دارد.

◀ واشنگتن در موقعیت دشوار؛ اصرار بر مطالبات حداکثری یا پذیرش راه‌حل مرحله‌ای؟

مواضع امریکا نشان می‌دهد دولت دونالد ترامپ نیز با محدودیت‌هایی در انتخاب مسیر آینده روبه‌رو است. از یک سو، واشنگتن نمی‌خواهد توافقی حاصل شود که در آن پرونده هسته‌ای ایران بدون تعیین تکلیف باقی بماند. از سوی دیگر، ادامه بحران در تنگه هرمز و پیامدهای اقتصادی و امنیتی آن، هزینه‌هایی برای امریکا و اقتصاد جهانی ایجاد کرده است. مارکو روبیو، وزیر خارجه امریکا در اظهارات اخیر خود گفت مذاکرات غیرمستقیم تاکنون پیشرفت قابل توجهی نداشته و خواسته‌های ایران را غیرقابل قبول توصیف کرد. این موضع نشان می‌دهد واشنگتن همچنان با چارچوب پیشنهادی تهران فاصله دارد. دونالد ترامپ نیز در دیدار با نخست‌وزیر قطر از تمایل خود برای حل‌وفصل دیپلماتیک سخن گفته، اما همزمان بر مواضع امریکا درباره پرونده هسته‌ای تأکید کرده است. در چنین شرایطی، امریکا با یک انتخاب دشوار روبه‌روست: یا باید بر ورود فوری به پرونده هسته‌ای و دریافت امتیازهای مورد نظر خود اصرار کند و خطر طولانی شدن بحران را بپذیرد، یا با پذیرش یک چارچوب مرحله‌ای، ابتدا درباره توقف جنگ و بازگشایی تنگه به تفاهم برسد و موضوعات هسته‌ای را در مرحله بعد دنبال کند. هیچ‌یک از این دو مسیر بدون هزینه نیست و همین مساله تصمیم‌گیری در واشنگتن را پیچیده کرده است. از منظر دیپلماتیک، تأکید ایران بر شروط خود باعث شده امریکا نتواند صرفاً با طرح خواسته‌هایش، دستور کار مذاکرات را تعیین کند. تهران می‌گوید هر توافقی باید متقابل باشد و نمی‌توان از ایران انتظار داشت در شرایطی که تحریم‌ها و محاصره ادامه دارد، امتیازهای اصلی خود را واگذار کند. در مقابل، واشنگتن نیز تلاش می‌کند موضوع هسته‌ای را از دستور کار خارج نکند. این تقابل، بن‌بست فعلی را شکل داده است؛ بن‌بستی که حل آن به تصمیم سیاسی دو طرف و میزان انعطاف آنها در ترتیب اجرای تعهدات بستگی دارد.

◀ امنیت منطقه‌ای؛ چرا ایران بر توقف جنگ در همه جبهه‌ها تأکید دارد؟

یکی از نکات برجسته در سخنان رضایی، پیوند دادن توافق احتمالی با تحولات منطقه‌ای، به‌ویژه وضعیت لبنان است. او تأکید کرد پایان جنگ در همه جبهه‌های غرب آسیا، به‌خصوص لبنان، یکی از شروط اساسی ایران است. از نگاه تهران، امنیت کشورهای منطقه به یکدیگر وابسته است و نمی‌توان انتظار داشت در حالی که درگیری در یک کشور ادامه دارد، ثبات در سایر کشورها برقرار شود. این موضع در شرایطی مطرح می‌شود که درگیری‌های منطقه‌ای و حملات اسراییل در لبنان و دیگر مناطق همچنان بر فضای امنیتی غرب آسیا تأثیر می‌گذارد. ایران معتقد است هر گونه توافقی که صرفاً به رابطه دوجانبه تهران و واشنگتن محدود شود، بدون توجه به بحران‌های منطقه‌ای، نمی‌تواند به ثبات پایدار منجر شود. به همین دلیل، تهران خواهان آن است که توقف جنگ در همه جبهه‌ها بخشی از چارچوب توافق باشد. البته گسترش دامنه توافق به پرونده‌های منطقه‌ای، پیچیدگی مذاکرات را نیز افزایش می‌دهد. هر چه تعداد موضوعات و بازیگران دخیل بیشتر شود، رسیدن به تفاهم نهایی دشوارتر خواهد بود. با این حال، از نگاه ایران، تفکیک بحران‌ها ممکن است تنها به توقف موقت درگیری در یک جبهه منجر شود و زمینه بازگشت ناامنی در سایر نقاط را باقی بگذارد.

◀ امید به توافق؛ دیپلماسی هنوز فرصت دارد

با وجود اختلافات جدی، هنوز نمی‌توان از پایان فرصت دیپلماسی سخن گفت. فعالیت قطر، ادامه رایزنی‌های پاکستان و تلاش سایر کشورهای منطقه برای جلوگیری از بازگشت جنگ، نشان می‌دهد بازیگران مختلف به دنبال یافتن راهی برای عبور از وضعیت کنونی هستند. حتی اگر مذاکره رسمی و مستقیمی میان تهران و واشنگتن در جریان نباشد، تبادل پیام‌ها می‌تواند زمینه لازم برای تدوین یک چارچوب مشترک را فراهم کند. نکته مهم این است که ایران همچنان بر اصل گفت‌وگو تأکید دارد، اما مذاکره را از حقوق و مطالبات خود جدا نمی‌داند. موضع رضایی درباره باقی ماندن مواد غنی‌شده در داخل کشور، تأکید بر حقوق هسته‌ای و اصرار بر توقف جنگ در همه جبهه‌ها، نشان می‌دهد تهران حاضر نیست توافق را صرفاً به بازگشایی تنگه هرمز یا توقف موقت حملات محدود کند. در مقابل، امریکا نیز باید تصمیم بگیرد که آیا می‌تواند برای حل بحران، از اصرار بر برخی مطالبات فوری خود فاصله بگیرد و به راه‌حلی مرحله‌ای تن دهد یا خیر. در نهایت، آنچه می‌تواند مسیر توافق را باز کند، پذیرش این واقعیت از سوی هر دو طرف است که هیچ‌یک نمی‌تواند تمام خواسته‌های خود را بدون توجه به مطالبات طرف مقابل به نتیجه برساند. ایران بر حفظ حقوق هسته‌ای و دریافت تضمین‌های امنیتی تأکید دارد و امریکا خواهان تعیین تکلیف پرونده هسته‌ای است. راه‌حل احتمالی باید بتواند میان این دو نگرانی پیوندی قابل اجرا ایجاد کند. تداوم میانجیگری قطر و سایر کشورهای منطقه، در کنار اعلام آمادگی ایران برای ادامه مسیر دیپلماسی، همچنان نقطه امیدی برای کاهش تنش‌هاست. اگر واشنگتن به جای اصرار بر پیش‌شرط‌های یک‌طرفه، به بررسی چارچوبی متوازن و مرحله‌بندی‌شده روی بیاورد، امکان رسیدن به توافق از بین نرفته است. در چنین سناریویی، بازگشایی تنگه هرمز می‌تواند نخستین گام برای کاهش تنش باشد و پس از آن، پرونده‌های پیچیده‌تر در فضایی کم‌تنش‌تر مورد بررسی قرار گیرند. ایران در این روند تلاش می‌کند نشان دهد که دیپلماسی را انتخاب کرده، اما این انتخاب به معنای چشم‌پوشی از حقوق و منافع ملی نیست. اکنون توپ تصمیم‌گیری در زمین واشنگتن نیز قرار دارد؛ اینکه آیا امریکا آماده است برای پایان دادن به بحران، راهی برای تفاهم با مواضع اعلام‌شده تهران پیدا کند یا همچنان بر مطالباتی پافشاری خواهد کرد که تاکنون مانع پیشرفت روند سیاسی شده‌اند.

رهبری

◀ پیام تسلیت رهبر معظم انقلاب در پی درگذشت یک نویسنده

رهبر معظم انقلاب با صدور پیامی درگذشت منصور انوری از نویسندگان ادبیات مقاومت را تسلیت گفت.

متن پیام رهبر معظم انقلاب شرح زیر است:

«بسم‌الله الرحمن الرحیم

درگذشت جناب آقای «منصور انوری» نویسنده متعهد و انقلابی موجب تاسف گردید.

آن مرحوم با خلق آثار متعدد از جمله رمان دوازده جلدی «جاده جنگ» که مورد توجه و تحسین امام مجاهد شهید قرار گرفت، دِین خود را به انقلاب اسلامی ادا کرد. اینجانب ضمن عرض تسلیت به خانواده ایشان و جامعه ادبی کشور، از درگاه خداوند متعال برای آن مرحوم آمرزش، مغفرت و اجر الهی مسئلت می‌کنم.»

سیاست

◀ توهمات امریکا به شکست سیاست‌های واشنگتن منجر می‌شود

عراقچی در واکنش به اظهارات روبیو درباره ایران، تکرار سیاست‌های فشار و تحمیل خواسته‌های امریکا را غیرانسانی دانست و تأکید کرد چنین تصورات واهی به شکست واشنگتن می‌انجامد.

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان به اظهارات مارکو روبیو، وزیر خارجه امریکا واکنش نشان داد و گفت چنین توهمات و تصورات واهی هستند که به شکست سیاست‌های امریکا منجر می‌شوند.

عراقچی در پلتفرم ایکس نوشت: هشت سال پیش، یک شخصیت کارتونی مانند مایک پمپئو (وزیر خارجه دولت اول ترامپ) می‌گفت ایرانی‌ها اگر می‌خواهند چیزی برای خوردن داشته باشند، باید از دستورات کاخ سفید تبعیت کنند. امروز، فردی مانند روبیو، که هم‌وطنان کوبایی‌اش قربانی همین سیاست هستند، همان مهملات را تکرار می‌کند. وزیر خارجه کشورمان نوشت: فارغ از غیرانسانی بودن این سیاست، همین قبیل توهمات و تصورات واهی هستند که به شکست سیاست‌های امریکا منجر می‌شوند.

◀ پزشکیان و شهباز شریف دیدار کردند

رییس جمهوری اسلامی ایران در حاشیه اجلاس تغییرات اقلیمی سازمان ملل با شهباز شریف نخست‌وزیر پاکستان دیدار کرد.

مسعود پزشکیان روز چهارشنبه ۲۰ آبان در حاشیه سی‌ویکمین اجلاس تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد (کاپ ۳۱) در ترکیه با شهباز شریف نخست‌وزیر پاکستان دیدار و گفت‌وگو کرد. در این دیدار، دو طرف با بررسی روند مناسبات سیاسی و اقتصادی دو کشور، بر ضرورت تقویت همکاری‌های منطقه‌ای، توسعه تعاملات تجاری و اقتصادی و گسترش هماهنگی‌ها در راستای تأمین ثبات، امنیت و منافع مشترک تأکید کردند. همچنین مسعود پزشکیان روز (چهارشنبه ۲۰ آبان) در حاشیه سی‌ویکمین اجلاس کنفرانس تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد (کاپ ۳۱) در ترکیه، با رییس جمهوری عراق دیدار و گفت‌وگو کرد. در این دیدار، طرفین ضمن بررسی آخرین تحولات روابط دوجانبه، بر ضرورت تقویت تعاملات سازنده، گسترش همکاری‌های مشترک و بهره‌گیری از ظرفیت‌های متقابل در حوزه‌های مختلف تأکید کردند. رییس جمهوری اسلامی ایران برای شرکت و سخنرانی در سی‌ویکمین اجلاس تغییرات اقلیمی سازمان ملل (کاپ ۳۱)، با استقبال مقامات ترکیه وارد این کشور شده است.

◀ هر کانون تهدید علیه ایران هدف مستقیم عملیات نامتقارن می‌شود

رییس ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا (ص) به دشمن هشدار داد: سیلی‌های پیشین تنها آغاز ماجرا بوده و در صورت هر گونه خطای محاسباتی جدید، ضرباتی به مراتب مهلک‌تر در انتظار آنان خواهد بود. سرلشکر پاسدار خلبان علی عبداللهی رییس ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا (ص) در پیامی به سردار سید مجید موسوی، فرمانده نیروی هوافضای سپاه پانزدهمین سالگرد شهادت سرلشکر پاسدار حسن تهرانی مقدم را گرامی داشت.

متن کامل این پیام به شرح زیر است:

«بسم‌الله الرحمن الرحیم

سردار سرتیپ پاسدار سید مجید موسوی

فرمانده مقتدر و شجاع نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

سلام علیکم؛

فرا رسیدن ۲۱ آبان‌ماه، پانزدهمین سالگرد شهادت سرلشکر پاسدار حسن تهرانی مقدم، پدر موشکی ایران و تعدادی از هم‌رزمان ایشان حین اجرای ماموریت‌های محوله را به جنابعالی، فرماندهان، متخصصان، رزمندگان و نخبگان مومن، متعهد و سلحشور این نیروی راهبردی و تاریخ‌ساز که مایه مباهات ایرانیان و جبهه مقاومت اسلامی است، گرامی داشته و پیروزی‌های غرورانگیزتان در دفاع مقدس دوم و سوم برابر جنگ‌های تحمیلی امریکایی صهیونیستی علیه میهن عزیزمان را تبریک عرض می‌نمایم. سالگرد شهید تهرانی مقدم فرصتی مغتنم برای یادآوری نقش بنیادین آن شهید والامقام در معماری و پی‌ریزی اقتدار موشکی کشور است؛ همت بلند، ابتکار، خلاقیت و مجاهدت خالصانه و خستگی‌ناپذیر آن شهید سرافراز، پایه‌های مستحکم توان دفاعی امروز ایران اسلامی را گذارد و مسیر حرکت کشور به سمت ایران قوی و بازدارندگی مثال‌زدنی را هموار ساخت؛ میراثی که امروز در دستان توانمند شما و متخصصان این نیرو به ثمر نشسته است.

دستاوردهای پرشمار و شگفت‌انگیز راهبردی این نیرو، بار دیگر پرده از عظمت توان دفاعی و حقیقت اقتدار ملی جمهوری اسلامی ایران برداشت؛ دستاوردهایی که تبلور شکوهمند آن در سلسله عملیات‌های «وعده صادق» و «نصر» مصداق روشن «ما می‌توانیم» و تحقق وعده الهی پیروزی جبهه حق بر جبهه باطل است.

نیروی هوافضای سپاه پاسداران در هم‌افزایی و همراهی با سایر ارکان صنعت دفاعی و نظامی میهن عزیز با تکیه بر نبوغ نخبگان ایرانی و ایمان راسخ رزمندگان، مسیر خودکفایی را از صفر تا صد پیموده و نیاز کشور به بیگانگان و واردات تسلیحات را پایان بخشیده است، به گونه‌ای که ایران مقتدر هم‌اکنون از جایگاه خریدار تسلیحات به قدرت برتر تولیدکننده و صادرکننده تجهیزات راهبردی ارتقا یافته است.

اقتصادکلان

◀ طرح خرید اعتباری کالا وارد مرحله اجرا شد

مدیرعامل سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها از آغاز ثبت‌نام متقاضیان طرح خرید اعتباری کالا از روز چهارشنبه ۲۰ آبان‌ماه از طریق بازوی رسمی این سازمان در پیام‌رسان بله خبر داد و اعلام کرد: امکان خرید کالا در چارچوب این طرح از ۲۵ آبان‌ماه فراهم خواهد شد. حسن نوروزی با اشاره به اهداف اجرای این طرح اظهار داشت: طرح خرید اعتباری کالا با هدف تقویت قدرت خرید خانوارها، حمایت از معیشت مردم، تسهیل دسترسی به کالاهای موردنیاز و بهره‌گیری از ظرفیت‌های نوین خرید اعتباری طراحی و اجرا شده است. وی افزود: متقاضیان می‌توانند با مراجعه به بازوی رسمی سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها در پیام‌رسان بله، فرآیند ثبت‌نام و انتخاب شرکت تأمین‌کننده اعتبار را انجام دهند و پس از تکمیل مراحل مربوط، از ۲۵ آبان‌ماه نسبت به خرید کالا اقدام کنند. مدیرعامل سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها ادامه داد: در چارچوب این طرح، امکان دریافت اعتبار خرید تا سقف دو برابر مبلغ یارانه نقدی ماهانه خانوار پیش‌بینی شده است. استفاده از این اعتبار اختیاری بوده و بازپرداخت آن مطابق ضوابط اجرایی، در دو قسط و از محل یارانه خانوار انجام می‌شود. نوروزی با تأکید بر نقش مشارکت شرکت‌های تأمین‌کننده اعتبار در اجرای این طرح تصریح کرد: با ایجاد زیرساخت فنی و اطلاعاتی و فراهم‌سازی بستر اتصال شرکت‌های اعتباردهنده به سامانه‌های سازمان، زمینه ارایه خدمات خرید اعتباری و بهره‌مندی آسان‌تر خانوارها از این ظرفیت فراهم شده است.

◀ انعقاد تفاهمنامه سه‌جانبه برای تقویت تأمین مالی زیست‌بوم نوآوری کشور

برنامه عملیاتی اقدام مشترک میان معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری، سازمان امور مالیاتی کشور و صندوق نوآوری و شکوفایی با هدف تقویت نظام تأمین مالی نوآوری، توسعه سرمایه‌گذاری در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش منابع مالی صندوق نوآوری و شکوفایی به امضا رسید. این برنامه با استناد به بند «ب» ماده ۹۹ قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت و در چارچوب آیین‌نامه اجرایی بند «ت» ماده ۱۱ قانون جهش تولید دانش‌بنیان، سازوکار تخصیص اعتبار مالیاتی به شرکت‌هایی را مشخص می‌کند که در افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی مشارکت می‌کنند. این توافقنامه به امضای حسین افشین معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رییس جمهور، سیدمحمدهادی سبحانیان معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی و رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور و اصغر نورالله‌زاده رییس هیات عامل صندوق نوآوری و شکوفایی رسیده است. براساس مفاد این برنامه، شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران یا بازارهای اول و دوم فرابورس ایران و همچنین شرکت‌هایی که سرمایه ثبتی آنها حداقل معادل یک‌سی‌ام سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی باشد، می‌توانند با انعقاد توافقنامه با صندوق، در افزایش سرمایه آن مشارکت کنند. در این سازوکار، شرکت متقاضی متعهد می‌شود مبلغ مورد توافق را تا پایان سال مالی خود به‌صورت نقدی به صندوق پرداخت کند. صندوق نیز پس از دریافت وجه و ایفای تعهدات شرکت، گواهی کمک را به‌صورت الکترونیکی و با قابلیت استعلام برخط صادر خواهد کرد. شرکت‌ها می‌توانند مبلغ پرداختی را در جداول مربوط به اظهارنامه مالیاتی درج کنند و از اعتبار مالیاتی معادل کمک نقدی انجام‌شده بهره‌مند شوند. این مبلغ به عنوان علی‌الحساب مالیات عملکرد همان سال مالی محاسبه خواهد شد و در صورت بیشتر بودن اعتبار مالیاتی از مالیات متعلق، مانده آن به سال‌های مالی بعد منتقل می‌شود. یکی از محورهای اصلی این برنامه، هدایت منابع حاصل از مشارکت شرکت‌ها به سمت سرمایه‌گذاری در طرح‌های راهبردی و ارزش‌آفرین است. براساس تعهدات تعیین‌شده، صندوق نوآوری و شکوفایی موظف است منابع دریافت‌شده را حداکثر ظرف دو سال به افزایش سرمایه خود اختصاص دهد و معادل مبالغ واصل‌شده را در طرح‌های واجد شرایط سرمایه‌گذاری کند. این سرمایه‌گذاری از طریق اجرای انواع عقود مشارکتی و در چارچوب آیین‌نامه‌ها و مقررات مصوب هیات امنای صندوق انجام می‌شود و هدف آن، توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان و تقویت ظرفیت‌های اقتصادی این حوزه است. مطابق مفاد برنامه، سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی مانند خرید زمین، ساختمان یا احداث آن، هزینه‌های عمرانی عمومی از جمله تسطیح، دیوارکشی، محوطه‌سازی و راه‌سازی و همچنین خرید خودرو، مشمول این سازوکار نخواهد بود. برای اطمینان از اجرای تعهدات، صندوق نوآوری و شکوفایی موظف است گزارش سالانه سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده، مبالغ تخصیص‌یافته و تعهدات سرمایه‌گذاری خود را به دبیرخانه شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان و سازمان امور مالیاتی ارایه کند. سازمان امور مالیاتی نیز حداکثر چهار ماه فرصت دارد اسناد و مدارک اعلام‌شده از سوی صندوق را بررسی و درباره انجام تعهدات سرمایه‌گذاری اعلام نظر کند. در صورت عدم اعلام نظر سازمان در مهلت تعیین‌شده، رفع تعهد صندوق به میزان اعلام‌شده قطعی تلقی خواهد شد. همچنین در صورت انجام‌نشدن افزایش سرمایه یا محقق نشدن سرمایه‌گذاری مطابق ضوابط و تأیید نشدن آن از سوی سازمان امور مالیاتی، صندوق موظف به تسویه‌حساب با سازمان خواهد بود. در این توافقنامه، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری مسوول هماهنگی و حمایت حقوقی و عملیاتی از اجرای برنامه، معرفی شرکت‌های واجد شرایط و نظارت عالیه بر همکاری میان صندوق و سازمان امور مالیاتی است. گزارش نتایج اجرای برنامه به مجلس شورای اسلامی و شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان نیز بر عهده این معاونت قرار دارد. سازمان امور مالیاتی کشور نیز موظف است دستورالعمل‌ها و بخش‌نامه‌های اجرایی موردنیاز را برای عملیاتی شدن سازوکار اعتبار مالیاتی تدوین و ابلاغ کند و زمینه اعمال اعتبار مالیاتی شرکت‌های مشمول را براساس گواهی‌های صادرشده فراهم آورد.

عارف: اجلاس سران اکو ۱۲ و ۱۳ آذر در تهران برگزار می‌شود

معاون اول رییس جمهوری از برگزاری اجلاس سران اکو در ۱۲ و ۱۳ آذر در تهران خبر داد و گفت: برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات اجرایی لازم برای برگزاری مناسب اجلاس آغاز شده است و همه وزرا و اعضای کابینه باید همکاری لازم را با کمیته برگزاری اجلاس سران اکو داشته باشند. محمدرضا عارف در جلسه هیات دولت با اشاره به برگزاری اجلاس سران کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) در روزهای ۱۲ و ۱۳ آذر در تهران، اظهار کرد: برگزاری این اجلاس دستاوردهای ارزشمندی برای کشورهای عضو اکو خواهد داشت و به توسعه همکاری‌ها و تعاملات منطقه‌ای کمک می‌کند. معاون اول رییس جمهوری با تأکید بر اهمیت میزبانی شایسته ایران از این رویداد منطقه‌ای گفت: برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات اجرایی لازم برای برگزاری مناسب اجلاس آغاز شده است و همه وزرا و اعضای کابینه باید همکاری لازم را با کمیته برگزاری اجلاس سران اکو داشته باشند. عارف ادامه داد: باید با هماهنگی و مشارکت دستگاه‌های مسوول، شرایطی فراهم شود تا شاهد برگزاری اجلاسی در شأن و جایگاه جمهوری اسلامی ایران باشیم. وی با اشاره به سفر رییس جمهوری به ترکیه برای شرکت در سی‌ویکمین اجلاس تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد (کاپ ۳۱)، بر ضرورت اتخاذ تصمیمات اصولی برای حفاظت از محیط زیست تأکید و اظهار کرد: جمهوری اسلامی ایران همواره حضور و مشارکتی جدی در اجلاس‌های بین‌المللی محیط زیستی داشته و به حفاظت از محیط زیست اعتقاد جدی دارد. معاون اول رییس جمهوری با انتقاد از عملکرد کشورهای پیشرفته گفت: کشورهای پیشرفته در دهه‌های گذشته با اقدامات خود محیط زیست را تخریب کرده‌اند، اما اکنون کشورهای در حال توسعه را موظف به مراقبت از محیط زیست می‌کنند. این کشورها امروز موضوع محدودسازی استفاده از کربن را مطرح می‌کنند، در حالی که تا زمانی که خود به استفاده از آن نیاز داشتند، هیچ محدودیتی در این زمینه اعمال نمی‌کردند. عارف با اشاره به پیامدهای محدودیت‌های کربنی برای کشورهای دارای منابع نفتی و اقتصادهای نوپا، اظهار کرد: کشورهای پیشرفته این محدودیت‌ها را با هدف جلوگیری از توسعه چنین کشورهایی دنبال می‌کنند. وی در عین حال بر تداوم مشارکت فعال جمهوری اسلامی ایران در اجلاس‌های بین‌المللی محیط زیستی و ضرورت اتخاذ تصمیمات اصولی برای حفاظت از محیط زیست تأکید کرد.

◀ دستور عارف برای بررسی علت حادثه اتوبوس دختران ورزشکار

در جلسه هیات دولت، وزیر ورزش و جوانان و وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گزارشی از روند رسیدگی به مصدومان حادثه اخیر اتوبوس حامل دختران ورزشکار در مسیر آبادان به تهران ارایه کردند.

معاون اول رییس جمهوری پس از استماع گزارش‌ها، بر ضرورت تداوم مراقبت‌های درمانی از مصدومان این حادثه تأکید کرد و به وزیر ورزش و جوانان دستور داد علت وقوع حادثه بررسی شود تا با شناسایی عوامل موثر، از تکرار حوادث مشابه جلوگیری شود.

◀ دستور عارف برای تسریع در نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی

وزیر راه و شهرسازی نیز در این جلسه گزارشی از وضعیت جاده‌های کشور، ناوگان حمل‌ونقل عمومی و تأثیر این عوامل در بروز سوانح رانندگی ارایه کرد.

عارف با تأکید بر ضرورت ارتقای ایمنی حمل‌ونقل جاده‌ای، به وزیر راه و شهرسازی دستور داد پیشنهادهای لازم برای نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی را هر چه سریع‌تر تهیه و برای بررسی ارایه کند. معاون اول رییس جمهوری با انتقاد از تداوم آمار بالای تلفات جاده‌ای گفت: با وجود همه تلاش‌ها و اقداماتی که در سال‌های اخیر انجام شده است، موفقیتی در کاهش تعداد تلفات جاده‌ای کسب نکرده‌ایم. وی تأکید کرد: لازم است از هم‌اکنون برنامه‌ریزی‌های لازم برای رفع عوامل بروز حوادث رانندگی انجام شود تا در تعطیلات پایان سال شاهد افزایش سوانح جاده‌ای نباشیم.